

invullen agenda commissie

datum ontvangst

beeldvorming op

oordeelvorming op

besluitvorming op

invullen organisatie

registratienr. 15INT09996

casenr. BBV15.0666

Onderwerp Informatie inzake 'omgekeerd inzamelen'

Reden Actieve informatieplicht

Portefeuillehouder drs. J.A. van Staalduine

Datum 4 november 2015

Afdeling Wijkbeheer

behandeld door J. Koster

Bijlagen 15EMA18236 Advies van het milieuplatform (13 oktober 2015)
15UIT17329 Conceptbrief aan Milieuplatform
15UIT17081 Verslag van afspraken met verenigingen
15INT05103 Raadsbesluit "Grip op Grondstoffen"

Geachte leden van de raad,

Bij de behandeling van Grip op Grondstoffen in de raad van 17 september jl. bleken er nog vragen zijn te over deze beleidsmaatregel. In deze informatienota willen we een aantal aspecten nader toelichten. Daarnaast willen we u informeren over ons overleg met verenigingen over de oud-papier inzameling en het advies van het milieuplatform over Grip op Grondstoffen.

Voorgeschiedenis

In 2012 was in de gemeente Pijnacker-Nootdorp middels de pilot AfvalLoont!, al een aanvang gemaakt het zoeken naar mogelijkheden om het hergebruik van grondstoffen uit huisvuil te verbeteren. Na het stoppen van deze pilot heeft het college, op verzoek van de raad, een onderzoek laten uitvoeren naar alternatieve mogelijkheden voor de verbetering van de afvalscheiding. Het advies van IPR-NORMAG was toen een transformatie naar 'omgekeerd inzamelen' en een 'grondstoffen-ton' voor plastic, metaal en drankkartons (PMD).

In uw raadsvergadering van 21 november 2013 heeft u op basis van dit advies het college opgedragen met de andere Avalex-gemeenten in overleg te treden om te onderzoeken of deze transitie naar 'omgekeerd inzamelen' in gezamenlijkheid mogelijk is voor het gehele Avalex-gebied. Dit heeft geresulteerd in de 'Stuurgroep nieuw afvalbeleid'. Deze stuurgroep heeft door een werkgroep (met alle zes de Avalex-gemeenten en Avalex) laten onderzoeken hoe het hergebruik van grondstoffen uit huisvuil voor het gehele Avalex-gebied kan verbeteren. Daarbij zijn als doelstellingen meegegeven:

- streven naar 75% hergebruik;
- tegen ten hoogste gelijkblijvende kosten;
- en ten minste gelijk blijvende service.

Het resultaat van dit onderzoek is weergegeven in Grip op Grondstoffen, met als advies de transitie naar 'omgekeerd inzamelen'. Inmiddels is in vijf raden besloten dit advies te volgen.

Overleg met verenigingen

In de maand oktober hebben we nader overlegd met de verenigingen over de oud-papier inzameling. Deze overleggen waren constructief en hebben geleid tot een aantal afspraken en kaders. De verenigingen hebben aangegeven mee te willen werken binnen het concept van 'omgekeerd inzamelen'.

In de bijlage treft u de betreffende afspraken aan tussen college en verenigingen.

Advies Milieuplatform

Het milieuplatform heeft het college een overwegend positief advies toegestuurd over het rapport Grip op Grondstoffen. In de bijlage treft u ook het advies van het Milieuplatform aan en de concept reactie hierop van het college.

Draagvlak bij bewoners

Het slagen van de transitie naar 'omgekeerd inzamelen' is voor een groot deel afhankelijk van het gedrag van de bewoners. Draagvlak voor deze wijze van inzamelen is daarom essentieel. Als eerste stap na de besluitvorming tot 'omgekeerd inzamelen', zullen wij daarom starten met de communicatie naar bewoners. Naast informatie vertrekken zal daar ook aandacht gegeven worden aan de beleving van bewoners en wat 'omgekeerd inzamelen' voor hen betekent.

Over Grip op Grondstoffen

Het rapport Grip op Grondstoffen is opgesteld in samenwerking met de zes Avalex-gemeenten. Doel hiervan is het vormgeven van een nieuw, gezamenlijk afvalbeleid. Een afvalbeleid dat streeft naar 75% hergebruik van grondstoffen uit huisvuil, tegen tenminste gelijkblijvende kosten en met minimaal een gelijkblijvende service voor inwoners. Het rapport Grip op Grondstoffen geeft aan dat 'omgekeerd inzamelen' de beste manier is om de doelstellingen na te kunnen streven. Inmiddels hebben de raden van de andere in vijf Avalex deelnemende gemeenten gekozen voor verdere implementatie van Grip op Grondstoffen.

Vragen en antwoorden op een rij

Aan de hand van onderstaande vragen en antwoorden worden een aantal aspecten toegelicht.

Bronscheiding versus nascheiding

1) Wat zijn voordelen van bronscheiding in plaats van nascheiding?

Nascheiding op basis van één container met alle grondstoffen is technisch en financieel geen optie. Door bronscheiding is de kwaliteit (en daarmee de opbrengst) van de grondstoffen hoger en worden extra kosten van nascheiding en logistiek voorkomen. Voor een goede nascheiding is het nodig dat alleen die fracties bij elkaar worden ingezameld die elkaar niet vervuilen.

- Uit restafval nagescheiden papier is van onvoldoende kwaliteit voor hergebruik;
- Bij nascheiden van GFT uit het restafval, wordt 35% van de aanwezige hoeveelheid GFT gescheiden. De resterende 65% wordt dan verbrand met het restafval. Het nagescheiden GFT is van dermate kwaliteit dat hergebruik niet mogelijk is, maar alleen nog maar nuttige toepassing door vergisting tot biogas.
- Om aan de kwaliteitseisen voor kunststofhergebruik te kunnen voldoen, kan via nascheiden uit restafval 50% van de aanwezige hoeveelheid kunststof gescheiden worden. De resterende 50% wordt verbrand met het restafval.

Nascheiding is wel goed mogelijk voor kunststof en drankkartons (en blik) dat brongescheiden aan huis is ingezameld. Dit kan (en wordt al) in de zelfde installatie gedaan waar de verschillende soorten kunststof worden gescheiden tot monostromen. Dit concept van PMD-inzameling (plastic, metaal, drankkartons) past goed binnen 'omgekeerd inzamelen'.

Daarnaast heeft bronscheiding als grote voordeel dat het mensen meer bewust maakt van hun afvalgedrag. Mensen gaan zorgvuldiger om met hun afval als zij dit bewust zelf scheiden, ook bij de aanschaf van nieuwe producten. Bij nascheiding zien mensen niet goed wat zij weggooien, wat weggooigedrag stimuleert. Kortom: nascheiding stimuleert dus meer afval.

2) Geeft 'omgekeerd inzamelen' meer service voor inwoners dan de huidige afvalinzameling?

Onder service verstaan wij de mate waarin we huisvuil aan huis inzamelen. Uitgangspunt is dat deze service ten minste gelijk blijft. In de huidige situatie halen we circa 70% van het huisvuil aan huis op. Bij 'omgekeerd inzamelen' wordt dat in de maximale situatie zelfs 85%. Daarbij gaat er een belangrijke prikkel uit van 'omgekeerd inzamelen': we belonen mensen die hun afval scheiden door hun gescheiden afval aan huis op te halen. Voor hen verhoogt de service. En hoe meer men scheidt, hoe hoger deze service is.

3) Worden grondstoffen en restafvalstromen op dit moment vermengd verwerkt?

Neen. Grondstoffen die gescheiden worden ingezameld worden niet vermengd verwerkt. Dat is een hardnekkig misverstand. Grondstoffen leveren namelijk geld op terwijl de verwerking van grondstoffen in restafval juist geld kost voor de nascheiding of voor verbranding. Een voorbeeld: als papier in het restafval wordt aangeboden, zijn de verwerkingskosten ongeveer € 90 per ton (excl. verbrandingsbelasting). De opbrengsten voor papier als herbruikbare grondstof zijn ongeveer € 100 per ton.

Verenigingen en stichtingen

4) Waarom is oud papier belangrijk voor 'omgekeerd inzamelen', er wordt toch al veel papier ingezameld?

In het restafval zit nog heel veel herbruikbaar papier en plastic (ca. 50%), en ook veel drankkartons. Op dit moment zamelen we inderdaad al veel oud papier apart in. Desondanks wordt ongeveer de helft van het papier nog niet gescheiden ingezameld. Circa 25% van het restafval bestaat nu nog uit herbruikbaar oud papier. Door hier met 'omgekeerd inzamelen' extra op in te zetten, kunnen we de hoeveelheid brongescheiden ingezameld papier verhogen.

5) Houdt de gemeente rekening met mogelijke gevolgen van 'omgekeerd inzamelen' voor verenigingen en stichtingen?

Ja, dat doen we. Al bij het eerste voorstel voor het nieuwe afvalbeleid stond voor ons vast dat verenigingen een belangrijke bijdrage kunnen leveren bij de gescheiden inzameling van afval. Ondanks hun inzet blijkt echter dat nog veel papier in het restafval achter blijft en wordt verbrand. Het invoeren van een blauwe

container voor papier en karton is volgens het college dan ook een noodzakelijke service-prikkel om de hoeveelheid papier en karton te verhogen. Wij zien daarbij mogelijkheden de huidige inzameling van oud papier (naast de blauwe bak) te handhaven. In goed overleg met de verenigingen zijn inmiddels afspraken gemaakt, waarmee verenigingen en stichtingen in de toekomst minimaal een zelfde hoeveelheid aan inkomsten kunnen behalen. In de bijlage vindt u het gespreksverslag met deze afspraken. Na besluitvorming in de raad worden deze afspraken nader uitgewerkt met de betreffende verenigingen.

Inverdieneffect

6) Zijn de investeringen voor 'omgekeerd inzamelen' verantwoord?

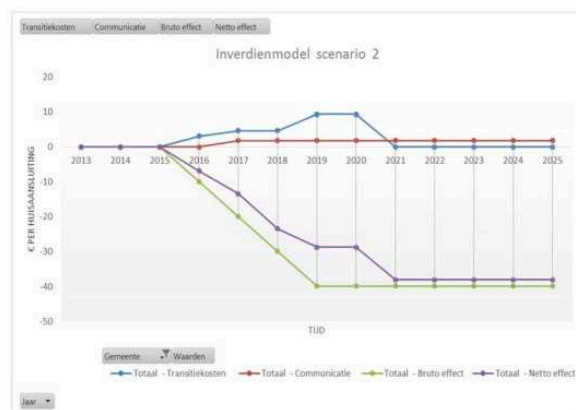
Ja. Avalex betaalt over een periode van vijf jaar 8,5 miljoen euro aan transitiekosten en investeringen voor 'omgekeerd inzamelen'. Met 'omgekeerd inzamelen' verdient Avalex structureel 3 tot 8 miljoen euro per jaar. De investeringen in 'omgekeerd inzamelen' worden dus snel terug verdiend en kan adequaat binnen de eigen begroting van Avalex op gelost worden. Dit komt in de basis doordat we in de huidige situatie veel grondstoffen via het restafval verbranden die eigenlijk geld kunnen opleveren. We betalen dus voor het verbranden, terwijl we tegelijkertijd inkomsten mislopen.

Op dit moment realiseren we een scheidingspercentage van ca. 46%.

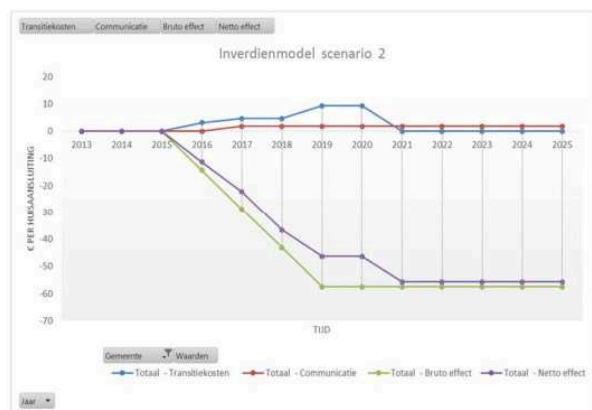
Over het gehele Avalex-gebied bereiken we met 'omgekeerd inzamelen' na 2020 een netto resultaat van:

- 8,565 miljoen euro als we een scheidingspercentage van 70% realiseren (24% meer dan nu)
- 5,710 miljoen euro als we een scheidingspercentage van 62% realiseren (16% meer dan nu)
- 2,855 miljoen euro als we een scheidingspercentage van 53% realiseren (7% meer dan nu)

Dit is, in aanvulling op de grafieken zoals opgenomen in Grip op Grondstoffen, grafisch als volgt weer te geven:

Verwacht effect bij 61% afvalscheiding

Verwacht effect bij 70% afvalscheiding

Afvalstoffenheffing

7) Wat is het effect van 'omgekeerd inzamelen' op de afvalstoffenheffing?

'Omgekeerd inzamelen' heeft een gunstig resultaat op de kosten van Avalex. Het kostenvoordeel wordt doorgerekend naar de gemeente. De DVO-bijdrage van de gemeente aan Avalex bedraagt nu ongeveer € 210 per huishouden aan Avalex. We verwachten dat de kosten € 20 tot € 55 per huishouden kunnen afnemen, wat kan doorwerken in de afvalstoffenheffing.

Scheidingsresultaat

8) Behalen we met 'omgekeerd inzamelen' het gewenste afvalscheidingsresultaat?

Met de transitie naar 'omgekeerd inzamelen' realiseren we een trendbreuk van 45% afvalscheiding op dit moment naar 70% afvalscheiding. Om het scheidingspercentage verder te verhogen, kunnen we vervolgens (aanvullende) maatregelen nemen, zoals Diftar, (extra) nascheiding of Afvalloont!.

Het is niet logisch om deze aanvullende maatregelen in te voeren voor we met 'omgekeerd inzamelen' starten. Met alleen deze aanvullende maatregelen, zal de gewenste trendbreuk immers niet gerealiseerd worden. Ook in gebieden waar al geruime tijd Diftar wordt toegepast, worden nu aanvullende maatregel genomen om de trendbreuk te realiseren.

Bovendien zal je voor bijvoorbeeld Diftar heel veel moeten investeren in ICT-maatregelen, zoals detectie en inningssystemen. Dit terwijl nog onzeker is of de maatregel noodzakelijk is en welke van die investeringen nog bruikbaar zijn na een opvolgende transitie naar 'omgekeerd inzamelen'.

Communicatie naar bewoners

9) Hoe krijgen we inwoners straks zo ver dat zij meewerken aan 'omgekeerd inzamelen'?

Wanneer we omgekeerd gaan inzamelen, hebben we inderdaad ieders medewerking nodig om dit tot een succes te brengen. Daarbij kunnen we niet op zaken vooruitlopen en moeten we een raadsbesluit afwachten. Nadat de raad besluit om 'omgekeerd inzamelen' in te voeren, gaat een uitgebreide meerjarige campagne van start. Daarbij worden inwoners op maat geïnformeerd. Zij krijgen informatie over wat het nieuwe beleid voor hun specifieke woonsituatie zal gaan betekenen, zodat inwoners weten wat zij kunnen verwachten.

Hoe verder?

Wij hebben met de voorgaande informatie gereageerd op de door u gestelde vragen in de raadsvergadering van 17 september. Wij verzoeken u om het raadsvoorstel over 'omgekeerd inzamelen' voor de raads cyclus van december beeldvormend, oordeelvormend en besluitvormend op de agenda te plaatsen.

Hoogachtend,
het college van Pijnacker-Nootdorp,
de secretaris,

de burgemeester,

mw F. Ravestein

drs. J.P.R. Woudstra

